

Smaken av Grimstad AS

Bergemoveien 42
4886 GRIMSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Lena Helvik, 37 01 75 34

Vedtak om endret tillatelse etter forurensningsloven til Smaken av Grimstad AS

Statsforvalteren i Agder gir tillatelse til endret produksjon etter forurensningsloven § 11, jf. § 16 og endrer eksisterende tillatelse for næringsmiddelvirksomheten Smaken av Grimstad AS med hjemmel i forurensningsloven § 18 tredje ledd.

Vi har totalrevidert og omstrukturert deres utslippstillatelse fra 2009. Tillatelsen gjelder fra dags dato og erstatter virksomhetens tidligere tillatelse.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på kr 112 300,-.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad om endring av deres utslippstillatelse og revidert utgave av søknaden, datert hhv. 11.11.2022, 17.02.2023 og 03.07.2023 samt tilhørende vedlegg. Vi viser også til øvrig kommunikasjon i saken, herunder møte hos virksomheten den 17.01.2023, møte 14.11.2023 og kommentarer til utkast til revidert tillatelse. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om endring av tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir ny tillatelse til Smaken av Grimstad AS. Tillatelsen regulerer forurensende virksomhet fra deres næringsmiddelvirksomhet, herunder bearbeiding og konservering av grønnsaker, ved gnr./bnr. 8/92 i Grimstad kommune.

Tillatelsen gjelder fra dags dato, og erstatter tidligere tillatelser. Gjeldende tillatelse med vilkår ligger vedlagt.

Tillatelsen er gitt etter lov 13.3.1981 nr. 6 om vern mot forurensinger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16 samme lov, og er revidert i medhold av i forurensningsloven § 18 tredje ledd.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Smaken av Grimstad skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 05.12.2022. Gebyret fastsettes til kr 112 300,-. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4.

Grunnlaget for valg av gebyrsats er ressursbruk hos Statsforvalteren ved behandling av saken. I dette tilfellet omfattet saksbehandlingen store endringer, og vår ressursbruk inkluderte bl.a. gjennomgang av søknaden, korrespondanse med søker, høring av saken, møte med bedriften og konsulenten samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

1.3 Frister

Smaken av Grimstad AS skal utarbeide/oversende/redegjøre for følgende innen angitte frister:

Dokumentasjon/utredning	Frist	Henvvisning til pkt. i tillatelsen
Årlig rapportering via Altinn.	Innen 01.03 hvert år	10.5
Oppdatere utslippskontroll	01.03.2024	13.1
Etablere system for energiledelse	31.12.2024	8.1

2 Bakgrunnen for søknaden

Smaken av Grimstad AS (heretter forkortet til SAG) har en utslippstillatelse fra 2009 (gitt til daværende Findus Norge AS, avd. Grimstad). Tillatelsen er relativ gammel, og det er behov for en oppdatering av tillatelsens vilkår.

SAG har videre i mange år hatt vesentlige overskridelser av enkelte vilkår gitt i gjeldende utslippstillatelse med hensyn til produksjonsrammer av enkelte råvarer, avløpsmengder og utslipp til vann. Nå har SAG søkt om endringer i sammensetning av produserte grønnsaker samt økt ramme for maksimalt utslipp av organisk materiale (målt som kjemisk oksygenforbruk, kg KOF/døgn).

Etter forespørsel fra Statsforvalteren inneholder søknaden i også utslippsgrenseverdier for flere relevante parametere enn gjeldende tillatelse, herunder næringsalter (fosfor og nitrogen), suspendert stoff og biologisk oksygenforbruk (BOF₅).

Avløpsvann fra virksomheten renses i eget renseanlegg før det blir ført til kommunalt nett til Groos avløpsrenseanlegg. Det foreligger en påslippstillatelse fra Grimstad kommune fra 2018. Avløpsvannet ender til slutt i Grosfjorden.

I tillatelse fra 2009 er det stilt rammekrav for årsproduksjon av hver enkelt råvare: 2 650 tonn potet, 900 tonn gulrot, 390 tonn rødbete, 2 000 kål, 800 tonn purreløk/løk, 560 tonn bønner, 715 tonn kålrot, 630 tonn sellerirot/pastinakk og 600 tonn agurk, totalt 9 245 tonn. I tillegg benytter virksomheten seg av flere andre råvarer/halvfabrikata som ikke tidligere har vært spesifisert i tillatelsen, som bl.a. søvløk, kapers og cocktailbær. SAG søker nå om produksjon av følgende råvarer, se tabell 1:

Tabell 1: oversikt over omsøkt årsproduksjon av ulike råvarer ved SAG. Omsøkte grenseverdier (kolonne 5) gjelder ferdigvare uten emballasje og lake.

Kategori	Type	Eksempler	Sum Tonn 2021	Søknad Tonn Grense (per år)
Råvare som skrelles	Belastende	Poteter, Rødbeter, Gulbeter	3 988	5000
Råvare som ikke skrelles	Lite belastende	Agurker, Hvitkål, Rødkål, Rødløk	2 408	3000
Råvare halvfabrikata i lake	Belastende	Sølvløk, Cocktailbær, Kapers	48	60
Råvare halvfabrikata	Ikke belastende	Frosne erter, Tørkede erter, Kikerter, Tomatpuré	655	800

Rammene for total årlig produksjon (tonn produserte varer) vil være noe tilsvarende som i tidligere tillatelse, og den omsøkte endringen vil gi virksomheten større fleksibilitet i produksjonen.

SAG søker om å få behandle en større andel såkalte «belastende råvarer», som her menes at prosessavløpsvannet inneholder høyere konsentrasjoner av organisk stoff ved behandling av denne type råvarer, for eksempel poteter og rødbeter. Som følger av dette søker virksomheten om økt maksimal utslippsgrense (kg/døgn) av organisk stoff (målt som KOF_{Cr}). Omsøkte utslippsgrenseverdier er gitt i tabell 2 og 3 under.

Tabell 2: omsøkte utslippsgrenser i opprinnelig søknad fra SAG av 11.11.2022.

Utslipps-komponent		Maksimalgrense	Gjennomsnittlig utslippsgrense over året	Langtidsgrense
KOF	Dagens tillatelse	1500 kg/døgn	1000 kg/døgn	200 tonn/år
	Omsøkt utslipp	1900 kg/døgn	1000 kg/døgn	200 tonn/år
Mengde avløpsvann	Tillatt utslipp	1000 m ³ /døgn	700 m ³ /døgn	135 000 m ³ /å
	Omsøkt utslipp	1000 m ³ /døgn	700 m ³ /døgn	135 000 m ³ /å

Tabell 3: omsøkte utslippsgrenseverdier i revidert søknad fra SAG av 17.02.2023 hvor grenseverdier for flere utslippskomponenter er inkludert samt konsentrasjonsgrenser (mg/l) for stoffene.

Utslipps-komponent		Maksimalgrense per døgn	Gjennomsnittlig utslippsgrense over året	Langtidsgrense
KOF	Dagens tillatelse	1500 mg/l	1000 kg/døgn	200 tonn/år
	Omsøkt utslipp	1900 mg/l	1300 kg/døgn	260 tonn/år
Mengde avløpsvann	Tillatt utslipp	1000 m ³	700 m ³ /døgn	135 000 m ³ /år
	Omsøkt utslipp	1000 m ³	700 m ³ /døgn	135 000 m ³ /år
Suspendert stoff	Omsøkt utslipp	600 mg/l	400 kg/døgn	80 tonn/år
Totalt fosfor	Omsøkt utslipp	15 mg/l	10 kg/døgn	2 tonn/år
Totalt nitrogen	Omsøkt utslipp	110 mg/l	80 kg/døgn	16 tonn/år
BOF ₅	Omsøkt utslipp	900 mg/l	700 kg/døgn	135 tonn/år

Statsforvalteren mottok en revidert søknad den 03.07.2023. Etter ny prøvetaking av avløpsvann har virksomheten endret omsøkte utslippsgrenser for fosfor, se tabell 4. Øvrige parametere er tilsvarende som foregående versjon av søknad av 17.02.2023, jf. tabell 3.

Tabell 4: omsøkte utslippsgrenseverdier i revidert søknad fra SAG av 03.07.2023 hvor grenseverdier for fosfor er økt.

Utslipps-komponent		Maksimalgrense per døgn	Gjennomsnittlig utslippsgrense over året	Langtidsgrense
KOF	Dagens tillatelse	1500 mg/l	1000 kg/døgn	200 tonn/år
	Omsøkt utslipp	1900 mg/l	1300 kg/døgn	260 tonn/år
Mengde avløpsvann	Tillatt utslipp	1000 m ³	700 m ³ /døgn	135 000 m ³ /år
	Omsøkt utslipp	1000 m ³	700 m ³ /døgn	135 000 m ³ /år
Suspendert stoff	Omsøkt utslipp	600 mg/l	400 kg/døgn	80 tonn/år
Totalt fosfor	Omsøkt utslipp	35 mg/l	20 kg/døgn	4 tonn/år
Totalt nitrogen	Omsøkt utslipp	110 mg/l	80 kg/døgn	16 tonn/år
BOF ₅	Omsøkt utslipp	900 mg/l	700 kg/døgn	135 tonn/år

I tabell 3 og 4 ser en imidlertid at gjennomsnittlig utslippsgrense over året samt langtidsgrense for totalt utslipp av KOF_{Cr} er endret fra hhv. 1000 kg/døgn til 1300 kg/døgn og 200 tonn/år til 260 tonn/år. I alle versjoner av søknaden er det i søknadsteksten vist til at gjennomsnittlig utslippsgrense er midlet over året og langtidsgrensen ikke er søkt endret. Dette har vi også fått opplyst i øvrig kommunikasjon med virksomheten. Vi anser derfor at 1300 kg/døgn og 260 tonn i tabellene er feil, og at det fremdeles er 1000 kg/døgn og 200 tonn/år som er gjeldende, jf. tabell 2. Vi presiserer i den anledning også at det er 900 kg/døgn som er grensen i tillatelse fra 2009, ikke 1000 kg/døgn som er gitt i søknaden.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Statsforvalteren har fått delegert myndighet for forurensninger fra næringsmiddelindustri etter forurensningsloven, jf. rundskriv T-3/12.

Statsforvalteren har en generell adgang til å endre utslippstillatelsen når det har gått ti år etter at den er gitt, jf. forurensningsloven § 18 tredje ledd.

Avfallsforskriften

Forskrift 1.6.2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) inneholder forpliktende krav om håndtering av farlig avfall, og skal sikre at farlig avfall tas hånd om på en slik måte at det ikke skaper forurensning eller skade på mennesker eller dyr.

Naturmangfoldloven

Lov 19.6.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) sine forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer når vi treffer beslutninger som berører

naturmangfoldet. Disse omfatter; *kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.*

Vannforskriften

forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Forurensningsforskriften kapittel 36

EUs industriutslippsdirektiv (IED) er tatt inn i norsk rett i bl.a. forurensningsforskriften kapittel 36 med vedlegg. Dette innebærer at Statsforvalteren skal sørge for at bedrifter med tillatelse til forurensende virksomhet bruker beste tilgjengelige teknikker (BAT) i den aktuelle bransjen og minst oppnår tilhørende utslippsnivåer (BAT-AEL).

Nasjonalt prioriterte stoffer

Forurensningsmyndighetene har et mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer (se vedlegg 1 i tillatelsen) med mål om at utslipp av slike stoffer blir stanset.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren i Agder har gjort en helhetsvurdering i saken på bakgrunn av søknaden fra Smaken av Grimstad samt innkomne høringsinnspill.

Tillatelsen fra 2009 er totalrevidert og omstrukturert i tråd med gjeldende praksis for regulering av næringsmiddelindustri. Nedenfor følger vår begrunnelse for vedtaket, herunder begrunnelse for utvalgte vilkår og krav i tillatelsen.

3.1 Begrunnelse for vedtaket

Forurensningsmessige ulemper og negative miljøkonsekvenser

Statsforvalteren vurderer at den største forurensningsmessige ulempen ved driften av Smaken av Grimstad er utslipp av prosessavløpsvann som føres til kommunalt avløpsreanseanlegg. Andre mulige typer forurensning knyttet til drift av virksomheten er bl.a. støy, lukt og avfallshåndtering. Gitt at virksomheten driftes i tråd med vilkår satt i tillatelsen vil virksomheten etter vårt syn ikke medføre nevneverdige forurensningsmessige ulemper for omgivelsene.

Vi viser til vår begrunnelse av vilkår og krav vi har stilt i tillatelsen, og til beskrivelse av virksomheten og utslippene under henholdsvis pkt. 3.2 og pkt. 4.1 i dette brevet.

Vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven

Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen av naturmangfoldloven § 8 er basert på bl.a. informasjon fra databasene Naturbase, Artskart og Fiskeridirektoratet sin kartløsning samt relevante resipientundersøkelser. Når det gjelder mulige effekter på naturmangfoldet, finnes det tilstrekkelig kunnskap om virkninger på naturmangfoldet, bl.a. forskning på effekter av økte tilførsler av næring til det akvatiske miljø. Hensynet til føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 vektlegges derfor i mindre grad i denne saken.

Naturmangfoldlovens § 10 sier at en skal vurdere påvirkning av et økosystem ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I dette tilfellet er virksomheten allerede etablert, og anleggsområdet skal ikke utvides. Vi ser det derfor som lite sannsynlig at de omsøkte endringene vil bidra til økt samlet belastning på naturmangfoldet beskrevet i pkt. 4.2 *Lokalisering av virksomheten og naturmangfold i området*. Utslipp til vann via kommunalt renseanlegg vil kunne påvirke mottakende resipient og bidra til økt samlet belastning. Vi mener imidlertid vilkår om grenseverdier for utslipp til vann vil ivareta dette hensynet, og kan virke positivt på naturmangfoldet i vann.

Statsforvalteren vurderer det som lite sannsynlig at naturverdiene/naturmangfoldet vil bli påvirket som følger av vedtatte endringer i produksjonen til SAG. Vi mener at virksomheten benytter miljøforsvarlige teknikker, jf. naturmangfoldloven § 12. Skulle det likevel vise seg at de ovennevnte naturverdiene/naturmangfoldet blir påvirket negativt, vil vi vurdere å stille krav om avbøtende tiltak. Kostnadene vil i så fall måtte dekkes av virksomheten, jf. naturmangfoldloven § 11.

Vurdering av kravene i vannforskriften

Vi har vurdert søknaden etter kravene og miljømålene i vannforskriften. I henhold til vannforskriften skal tilstanden i vannforekomster vernes mot forringelse, og skal bedres med mål om å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand, jf. vannforskriften §§ 4-6. Vi mener at endringene i tillatelsen ikke vil bidra til å forringe tilstanden i resipienten eller redusere muligheten for å oppnå målene om god økologisk og kjemisk tilstand.

Vi vurderer at de omsøkte endringene ikke innebærer en ny aktivitet som vil medføre varig forringelse av vannforekomsten. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

Statsforvalteren mener at tillatelsens vilkår og fastsatte grenseverdier for utslipp til vann vil sikre reduserte tilførsler av forurensning og belastning til det kommunale avløpsanlegget som igjen fører til reduserte utslipp til Grosfjorden.

Vi viser også til forurensningsforskriften kapittel 15A og kommunens myndighet til regulering av påslipp. Kommunen kan stille krav til påslipp som skal ivareta drift og oppnåelse av rensekrav ved sitt kommunale avløpsanlegg, inkludert ledningsnett og avløpsrenseanlegg. Ved differanse mellom krav i kommunens påslippstillatelse og Statsforvalterens utslippstillatelse vil det til enhver tid være de strengeste kravene som gjelder.

Vurdering av omfang og IED

SAG opplyser i søknaden at høyeste produksjonskapasitet på deres anlegg er 98 tonn/ døgn. Videre behandler virksomheten kun vegetabiliske råvarer. Antall produksjonsdager er oppgitt å være 200 dager i året. Vi vurderer derfor at produksjonen til SAG ikke er omfattet av industriutslippsdirektivet (IED), som gjelder for virksomheter som kan behandle og bearbeide vegetabiliske råstoffer med en

kapasitet til produksjon av ferdige produkter på over 300 tonn per dag, eller 600 tonn per dag hvor anlegget er i drift høyst 90 sammenhengende dager i et år, jf. forurensningsforskriften kapittel 36 vedlegg I punkt 6.4. bokstav b) (ii).

Til tross for at virksomhetens produksjon per i dag ikke er omfattet av IED med tilhørende utslippsgrenseverdier (BAT-AEL), har vi likevel valgt å se hen til beskrevne teknikker, dvs. best tilgjengelig teknologi (BAT) og utslippsgrenseverdier som er mulige å oppnå ved bruk av BAT når vi har vurdert søknaden og utarbeidet vilkårene i utslippstillatelsen. Dette fordi BAT-referansedokument (BREF) og BAT-konklusjoner gir en god pekepinn på både hvilke komponenter som bør reguleres, og til hvilke renseteknikker som er tilgjengelige og som det er forventet at bransjen benytter seg av. Bedrifter som ikke er omfattet av IED skal også velge tekniske løsninger som etter en samlet vurdering gir de beste resultater, jf. forurensingsloven § 2 nr. 3.

Tekniske forhold og produksjon

Produksjonen hos SAG er sesongbasert, og utslippsmengder og prosessavløpsvannets sammensetning varierer ut fra hvilke råvarer som produseres.

SAG benytter i dag flere teknikker som er oppført som «beste tilgjengelige teknikker» i BAT-referansedokument. SAG har også vedlagt søknaden en vurdering av i hvilken grad virksomheten oppfyller de ulike BAT-konklusjonene.

Når det gjelder utslipp av prosessavløpsvann, kan virksomheten vise til flere rensetrinn som er oppført på listen som BAT, jf. BAT 11 og 12 i BAT-konklusjonene, herunder bl.a. sil/rist, sandfang, nøytralisering av avløpsvann ved hjelp av lut, utjevningstank og biologisk (aerob og anaerob) rensetrinn. Samtidig opplyser virksomheten om at de har gjort flere tiltak for å redusere vannforbruket bl.a. ved å gjenbruke vaskevann, og at dette er noe de også arbeider videre med. Vi ser disse tiltakene som nødvendige, og ser det som positivt at virksomheten har etablert renseteknologi i tråd med BAT.

Utslippsgrenseverdier for bedrifter som er omfattet av IED er satt med utgangspunkt i hva som er mulig/realistisk å oppnå ved bruk av BAT. Statsforvalteren vurderer at selv om SAG ikke er omfattet av direktivet med de tilhørende grenseverdiene, har virksomheten tatt i bruk mange av de nevnte teknikkene. Vi mener derfor at virksomheten burde ha mulighet til å, om ikke å overholde BAT-AEL for samtlige parametere, kunne strekke seg mot disse. Vi stiller spørsmål til om driften av anlegget bidrar til at renseteknologien (biologisk rensing) ikke fungerer tilstrekkelig på bakgrunn av varierende og tidvis høyt utslipp av bl.a. organisk stoff.

Et biologisk renseanlegg er sårbart for tilførsel av store og varierende mengder organisk stoff. Dette er aktuelt både når det gjelder virksomhetens eget renseanlegg og ved påslipp av prosessavløpsvann fra virksomheten til kommunens biologiske renseanlegg. Vi har tidligere fått oversendt Excel-skjema fra SAG med bl.a. beregnet utslipp av KOF, vannforbruk og hvilke råvarer som har blitt produsert for alle produksjonsdager i 2021. Av skjema kommer det tydelig frem at det er store variasjoner i vannforbruk og innhold av organisk materiale i prosessavløpsvannet, og en ser også stor variasjon med bakgrunn i hvilke råvarer som behandles.

SAG har selv allerede gjort noen endringer i driften for å bedre forholdene. Nå produseres de mest belastende råvarene i kortere tid av gangen samt at virksomheten ikke behandler flere belastende råvarer samtidig. Dette har slik vi ser det gitt positiv effekt. Vi vurderer at det kan være grunnlag for å oppnå enda bedre rensing og lavere utslipp gjennom videre optimalisering av produksjonen.

I søknaden beskriver virksomheten flere muligheter som vil kunne bedre kapasiteten/ rensingen i det biologiske renseanlegget, herunder regulere vannstrømmen inn i renseanlegget automatisk på bakgrunn av organisk konsentrasjon i prosessavløpsvannet, øke størrelse på utjevningstank, eller etablere en ny biotank. Vi er enige i at dette er tiltak som vil kunne bedre forholdene.

Konklusjon

Statsforvalteren konkluderer med at endringen av utslippstillatelsen tilhørende SAG er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulemper ved driften hos SAG sammenholdt med fordeler og ulemper virksomheten for øvrig vil medføre, endrer vi utslippstillatelsen på nærmere fastsatte vilkår.

Denne tillatelsen fritar ikke SAG fra å innhente nødvendige tillatelser etter andre lover eller plikt til å overholde bestemmelser og påbud som gis med hjemmel i slike lover.

3.2 Begrunnelse for utvalgte vilkår og krav

3.2.1 Tillatelsens ramme, jf. pkt. 1 i tillatelsen

Vi har endret virksomhetens produksjonsrammer i tråd med søknad og tilleggskommentarer i møte 14.11.2023 og tilhørende kommentarer av 15.11.2023. Rammene for total produksjon (tonn/år) er i revidert tillatelse fordelt annerledes. I stedet for å stille rammevilkår for hver enkelt produsert råvare, er de delt inn i kategorier basert på utslippspotensialet, herunder mengder organisk stoff i prosessavløpsvannet fra de ulike råvarene. I ny tillatelse har vi tydeligere presisert at rammene gjelder for ferdig produserte varer.

SAG søker om å kunne behandle en høyere andel råvarer som er belastende for renseanlegget i så måte at de produserer prosessavløpsvann med høyere organisk innhold.

Vi vurderer at endringen av rammevilkår er hensiktsmessig og fører til mer fleksibilitet for virksomheten, uten at det nødvendigvis går ut over miljøhensyn vi er satt til å ivareta. Dette gitt at vilkår i tillatelsen overholdes. Statsforvalteren mener at fleksibiliteten kan bidra til at virksomheten i større grad kan optimalisere produksjonen som videre kan sørge for jevnere påslipp av prosessavløpsvann til virksomhetens renseanlegg som igjen kan gi lavere utslipp.

3.2.1 Utslipp til vann, jf. pkt. 3 i tillatelsen

Utslippsgrensene i tillatelsen er satt med bakgrunn i virksomhetens søknad, utslippsdata virksomheten har rapportert de siste årene, og ut ifra hva som er mulig å oppnå med bruk av best tilgjengelig teknikk. Vi har også tatt hensyn til at det kommunale renseanlegget har utfordringer knyttet til kapasitet, jf. kommunens uttalelse pkt. 5.2.1 og til mottakende sluttresipient Grosfjorden.

Vi er enige med kommunen i at det er viktig at SAG renser prosessavløpsvannet sitt før påslipp til kommunalt nett, og at det ikke forekommer støtutslipp på grunn av overbelastning i virksomhetens eget renseanlegg. Det skal ikke føres urensset prosessavløpsvann til kommunens renseanlegg. I enkelte tilfeller ved stor produksjon hos SAG er det risiko for det biologiske rensetrinnet både hos virksomheten og kommunen. Dersom bakteriekulturen i det biologiske rensetrinnet slås ut, kan dette få store konsekvenser da det kan ta lang tid før ny bakteriekultur er i full aktivitet.

Vi har på bakgrunn av dette valgt å ikke tillate økte maksimalutslipp for KOF kortidsgrense (kg/døgn) slik bedriften søker om. SAG søker om tillatelse til å slippe ut større mengder organisk stoff målt som KOF_{Cr} per enkeltdøgn fra dagens maksimum på 1500 kg/døgn til 1900 kg/døgn og i tabell 3 og 4 vist til som 1900 mg/l, med utgangspunkt i maksimalt vannforbruk per døgn på 1000 m³.

Basert på foreliggende informasjon ser vi at utfordringene knyttet til høye støtutslipp er begrenset til enkelte produksjonstyper (potet- og rødbeteproduksjon). Samtidig vurderer vi at det foreligger muligheter for virksomheten å unngå at slike episoder oppstår, enten ved optimalisering av produksjon, eller gjennom eksempelvis utvidelse av utjevningstank/buffertank for å sikre jevnere påslipp til virksomhetens renseanlegg, eller en kombinasjon av disse, jf. avsnitt over om *tekniske forhold og produksjon*. Dette har også virksomheten presentert som alternativer i søknaden. Det foreligger tilgjengelig teknologi for slike tiltak i dag, og vi ser ikke det som urimelig at virksomheten gjennomfører dette, dersom overholdelse av utslippsgrenseverdier ikke lar seg gjøre gjennom eksempelvis optimalisering av produksjon alene, jf. naturmangfoldloven § 11.

Utgangspunktet er at virksomheter er ansvarlig for og skal rense eget utslipp, men ytterligere rensing i kommunalt avløpsrenseanlegg før utslipp til resipient kan tas i betraktning. De siste årene har kommunens avløpsrenseanlegg, til tross for kapasitetsutfordringer, rapportert å ha god renseseffekt med bl.a. >90 % av fosfor og KOF_{Cr} , > 95 % av BOF_5 og > 60 % (de to siste årene) av nitrogen. Ved å inkludere renseseffekten fra kommunalt renseanlegg ser vi at utslippet fra SAG til resipienten i de aller fleste tilfeller overholder eller nær overholder utslippsgrenseverdier gitt i industriutslippsdirektivet (BAT-AEL). Kommunalt renseanlegg bidrar i SAG sitt tilfelle til en betydelig del av rensingen av virksomhetens prosessavløpsvann. Dette understreker også viktigheten av at SAG sitt avløpsvann ikke må bidra til redusert funksjon i kommunens renseanlegg.

Vi har fastsatt utslippsgrenser for flere stoffer enn i tillatelsen fra 2009. Vi har nå valgt å fastsette grenseverdier for organisk stoff (målt som BOF_5 og KOF_{Cr}), suspendert stoff, fosfor, nitrogen og pH. Grenser for temperatur og pH er videreført fra gjeldende tillatelse. Øvrige parametere utenom KOF_{Cr} og fosfor er stilt i tråd med søknaden. For KOF_{Cr} er konsentrasjonsgrenser (mg/l) og gjennomsnittlig utslipp (kg/døgn) tilsvarende som i tillatelse fra 2009, mens langtidsgrensen (tonn/år) er redusert. For fosfor er utslippsgrenseverdier stilt tilsvarende som i versjon 2 av søknad fra virksomheten av 17.02.2023, se pkt. 5.6. Vi vurderer at utslippsgrenseverdiene er tilstrekkelige for å ivareta resipienten samtidig som verdiene er mulige å oppnå for virksomheten.

Gitt at utfordringer med utslippet fra SAG er knyttet til enkelte perioder, er virksomheten sitt gjennomsnittlige utslipp vektet over året betydelig lavere. En oversikt over SAG sitt årlige totale utslipp av organisk stoff i tonn KOF de siste årene viser, jf. tabell 12 i søknaden, at utslipp av organisk stoff er vesentlig lavere enn grensen i gjeldende tillatelse på 200 tonn KOF_{Cr} /år. Dette til tross for at virksomheten flere år har rapportert å ha produsert over tillatte rammer av enkelte råvarer som gir avløpsvann med høyt organisk innhold, som poteter og rødbeter. Vi ser en tydelig reduksjon i utslipp av KOF fra og med 2017, og vi ser dette i sammenheng med at virksomheten etablerte nytt renseanlegg i 2016.

Vi vurderer med bakgrunn i det ovenstående at rammen på 200 tonn KOF /år er unødig romslig, og ikke reflekterer den reelle situasjonen hos virksomheten. På bakgrunn av dette har vi valgt å skjerpe grenseverdien for totalt utslipp KOF (tonn/år) fra dagens 200 tonn/år til 130 tonn/år i revidert tillatelse. Vi vurderer, basert på det ovenstående, at dette ikke er urimelig eller vil gi vesentlige konsekvenser for virksomheten. Vi mener det er viktig å sette reelle grenseverdier for utslipp. Dette ivaretar også resipienten i fremtiden.

Resipienten er i dag vurdert å ha moderat økologisk tilstand, jf. pkt. 4.3 om *Groos renseanlegg og resipientforhold*. Samtidig er det i regional vannforvaltningsplan for Agder (*Vårt verdifulle vann, regional vannforvaltningsplan 2022-2027 for Agder vannregion*) i planperioden 2022-2027 hovedfokus på kystområdene. I planen er det uttrykt bekymring for økende tilførsler av bl.a. forurensning og

næringstilførsler til kystområdene i Agder. Det er dermed viktig å regulere kilder til slik forurensning. Dette er videre i tråd med bærekraftsmål nr. 14 om *livet i havet* og særlig delmål 14.1 som bl.a. sier at vi innen 2025 skal *forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning, særlig fra landbasert virksomhet*.

3.2.2 Utslipp til luft - forbrenningsanlegg (pkt. 4.1 i tillatelsen)

I søknaden oppgir SAG å ha et forbrenningsanlegg for rene brensler (gass). Størrelsen på forbrenningsanlegget (maksimalt innfyrt effekt) er i søknaden oppgitt å være 3 356 kW. På bakgrunn av informasjonen vurderer vi at forbrenningsanlegget er omfattet av forurensningsforskriften kapittel 27 *Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg*, som gjelder for forbrenningsanlegg med nominell tilført termisk effekt fra og med 1 MW og inntil 50 MW. Forskriften stiller bl.a. krav til utslipp til luft. Dette har ikke vært inkludert i tillatelsen tidligere, men er nå presisert.

3.2.3 Utslipp til luft - lukt (pkt. 4.3 i tillatelsen)

SAG har opplyst i søknad at det ikke er utfordringer knyttet til lukt fra produksjonen, og at det oppstår i svært begrenset grad lukt fra anlegget. Et av rensetrinnene i renseanlegget har et luktfiler samt at avfall lagres i lukkede containere. Virksomheten har ikke mottatt klager på lukt med unntak av en enkelt klage i 2007.

Statsforvalteren er kjent med at næringsmiddelvirksomheter er en type virksomhet som kan ha utfordringer knyttet til lukt til omkringliggende miljø. På bakgrunn av dette har vi valgt å stille krav om at SAG skal ha en luktrisikovurdering, og at virksomheten fortløpende skal iverksette luktrisikoreducerende tiltak dersom risikovurderingen tilsier dette. SAG leverte oppdatert risikovurdering for virksomheten i forbindelse med søknad, og denne omhandlet også lukt. Vi forutsetter at SAG oppdaterer denne jevnlig og ved behov.

SAG skal videre ha en rutine for klageregistrering.

Vi har med bakgrunn i opplysninger fra virksomheten valgt å ikke stille krav om luktmålinger eller grenseverdier for lukt i tillatelsen. Dette kan likevel bli aktuelt dersom det på et tidspunkt skulle vise seg at det oppstår vesentlige luktuemper til omgivelsene fra virksomheten.

3.2.4 Støy (pkt. 7 i tillatelsen)

Vi har valgt å videreføre støykrav fra gjeldende utslippstillatelse. Søknad om revidert utslippstillatelse inkluderer ikke endring av grenseverdiene for støy. Videre har Statsforvalteren ikke mottatt klager fra naboer som gjelder støy. SAG har mottok imidlertid én klage i 2021 som omhandlet støy, og gjennomførte da tiltak. Etter dette har virksomheten ikke mottatt ytterligere henvendelser.

3.2.5 Avfallshåndtering (pkt. 9.3 i tillatelsen)

Vi har valgt å videreføre krav som gjelder avfall, herunder lagring av biologisk avfall (avrens og skrelleavfall) fra produksjon. Avfallet skal lagres slik at det ikke medfører luktulempen eller forurensende avrenning. Videre har vi stilt krav om at det til enhver tid skal foreligge en gjeldende avtale for ev. mottakere av avfallet, som nytter dette som dyrefôr og jordforbedring. Vi mener det er viktig med en slik avtale for å sikre at avfallet håndteres på en hensiktsmessig måte. Vi viser ellers til høringsinnspill fra Mattilsynet, jf. pkt. 5.2.1 og forutsetter at virksomheten overholder annet aktuelt regelverk. Vi vil presisere at de ulike regelverkene gjelder parallelt med forurensningsloven.

3.2.6 Utslippskontroll (pkt. 10 i tillatelsen)

Vi har stilt krav om at SAG skal ha god og fortløpende kontroll på sitt utslipp til vann og luft samt støy fra virksomheten. Vi forutsetter at virksomhetens måleprogram inkluderer alle utslippsparametere av betydning, og at utslippskontrollen sikrer at grenseverdiene overholdes.

Det er krav om representativ prøvetaking, og SAG skal begrunne valgt prøvetakingsfrekvens av ulike prøvetakingsparametere i måleprogrammet.

Statsforvalteren er åpen for at grenseverdien for KOF_{Cr} kan erstattes med en grenseverdi for totalt organisk karbon (TOC) under forutsetning av at bedriften dokumenterer en korrelasjon mellom KOF_{Cr} og TOC. Myndighetene, i tråd med gjeldende praksis og BAT-konklusjoner for næringsmiddelindustri, anbefaler å analysere TOC i istedenfor KOF_{Cr} fordi analysene for TOC ikke benytter svært giftige stoffer. For å muliggjøre en erstatning av grenseverdien for KOF med tilsvarende grenseverdi i TOC har vi valgt å stille målekrav for TOC i tillatelsen (uten grenseverdi), slik at virksomheten kan danne grunnlag for korrelasjonen.

Måleutstyr skal være kalibrert, og bedriften skal ha rutiner for vedlikehold og kvalitetssikring for å sikre riktige og representative måledata.

4 Faktagrunnlag

4.1 Beskrivelse av virksomheten og utslippene

Smaken av Grimstad AS ble etablert av lokale bønder og næringsdrivende i 1917 under navnet A/S Grimstad Konservesfabrik. Siden har fabrikken vært bygd ut og modernisert ved flere anledninger.

Maksimal produksjonskapasitet hos virksomheten er 98 tonn/døgn. I søknaden kommer det frem at produksjonskapasitet bl.a. er avhengig av hvilke råvarer som behandles og kapasitet på renseanlegget, hvor utslipp av organisk stoff som er begrensende faktor.

Utslipp fra SAG består i hovedsak av organisk stoff og næringssalter i avløpsvann. Prosessavløpsvannet renses hos virksomheten før det føres til kommunalt nett og Groos avløpsrenseanlegg i Grimstad kommune. Rensemetsoden som brukes for rensing av virksomhetens prosessavløpsvann heter HyVAB® teknologien (Hybrid Vertical Anaerobic Biofilm) og er et biologisk renseanlegg.

Avløpsvannet forbehandles ved at det passerer sil og sandfang. Avløpsvannet blir tilsatt lut (NaOH) for å regulere pH. Vannet blir så ledet til utjevningstank på 600 m³ for å sikre en jevn vannstrøm gjennom renseanlegget.

Selve renseanlegget (HyVAB®) består av flere trinn. Først et anaerob trinn hvor organisk stoff omdannes til metangass. Gassen fakles av lokalt. Det andre trinnet er et aerob trinn, og fungerer som en etterpolering. Her nyttes bakterier på biomedier til omdanning av organisk materiale. Noe av dette føres tilbake til den anaerobe delen av renseanlegget. Dette trinnet fungerer også som et luktfiler.

Det er tilknyttet en 8 m³ slamtank til renseanlegget. Den valgte renseløsningen danner imidlertid svært lite slam, og dette består i hovedsak av sand fra vask av grønnsaker.

Søknaden beskriver at vegetabilsk avfall fra virksomheten inkluderer planteavfall (EAL-kode 020103) og organisk slam (EAL-kode 020101). SAG har avtaler med lokale bønder som tar imot avrens og

skrelleavfall fra produksjonen. Skrelleavfallet brukes i hovedsak som dyrefôr, men deler tømmes også i gjødseltank som videre spres på jorder.

4.2 Lokalisering av virksomheten og naturmangfold i området

Virksomheten er lokalisert på gnr./bnr. 8/92 i Grimstad kommune. Området er i gjeldende reguleringsplan av 08.12.2014 *Bergemoen Næringspark* (Plan-ID 0904_202) regulert til næringsbebyggelse.

Det har vært næringsmiddelindustri på eiendommen i mange tiår, først Grimstad Konservesfabrik og senere Smaken av Grimstad AS. Nærmeste bebyggelse (innenfor 100 meter fra virksomheten) er boliger og andre virksomheter samt Frivoll Travbane.

Det er i naturbasekart ikke registrert noen verneområder, utvalgte naturtyper eller truede arter i umiddelbar nærhet til SAG. Nærmeste verneområde er Hommedal prestegårdskog naturreservat over en kilometer unna, mens det er registrert to mindre områder med hule eiker om lag 150 meter unna.

Det er heller ikke registrert noen truede eller sårbare arter i umiddelbar nærhet til virksomheten. I områdene rundt er det i artskart registrert en del ulike fuglearter som er oppført på norsk rødliste, herunder bl.a. vipe (kritisk truet), storspove (sterkt truet) og gråmåke, fiskemåke og grønnefink (sårbar).

Utslippspunktet til det kommunale avløpsrensaneanlegget ligger i et regionalt viktig gytefelt for torsk, *Vikkilen-Byfjorden*, jf. Fiskeridirektoratet sin kartløsning. Også i dette området er det i artskart registrert flere fuglearter som er oppført på norsk rødliste, bl.a. hettemåke og lomvi (kritisk truet) og makrellterne (sterkt truet).

4.3 Om Groos renseanlegg og resipientforhold

Groos avløpsrensaneanlegg er dimensjonert for å kunne ta imot og rense kommunalt avløpsvann tilsvarende 16000 personequivaler (målt som BOF₅). Anlegget er et biologisk renseanlegg. Avløpsvannet fra anlegget føres i ledning ut i sjøen og slippes ut på ca. 25 meters dyp øst for Grooseholmen, som tilhører kystvannsforekomsten Grosfjorden-indre (vannforekomst-ID: 0121000300-1-C i databasen Vann-nett).

Gjennom egenkontrollrapportering fra Grimstad kommune av Groos avløpsrensaneanlegg kommer det frem at anlegget er overbelastet. Dette gir også kommunen uttrykk for i sin uttalelse til søknaden, se pkt. 5.2.1. Egenkontrollrapporteringen for 2022 (og foregående år) viste imidlertid at sekundærrensekrevet og kravet til rensegrad for fosfor ble overholdt.

I følge norskeutslipp.no har utslippet av totalt fosfor og nitrogen vært synkende de siste årene, med unntak av svak økning av fosfor i 2022.

Kommunen planlegger nytt renseanlegg, men dette tar noen år. Eksisterende anlegg skal i mellomtiden oppgraderes/optimaliseres for å sikre at det overholder grenseverdiene i kommunens tillatelse.

Tilstand i Grosfjorden

I Vann-nett (opplysninger hentet fra databasen 07.11.2023) er Grosfjorden-indre registrert som en oksygenfattig fjord. Økologisk miljøtilstand er i databasen oppgitt å være moderat (høy presisjon) og

kjemisk miljøtilstand dårlig (middels presisjon). Det er oppført at miljømålene skal oppnås i gjeldende periode som er til og med 2027, men det er presisert at det er risiko for at miljømålene ikke vil oppnås, og at tilstanden er avhengig av pågående tiltak. Tiltakene som er oppført i databasen er tilknyttet Groos avløpsrensaneanlegg.

Utslipp fra Groos avløpsrensaneanlegg står i databasen oppført med middels påvirkningsgrad basert på at anlegget er overbelastet.

Resipientundersøkelser

Grosfjorden og sjøområdene rundt Grimstad har vært gjenstand for en rekke undersøkelser siden 1980-tallet. Sist resipientundersøkelse er gjort av Norsk institutt for vannforskning (Niva) på vegner av Grimstad kommune i 2015 (*revidert 2017, Rapportnummer L.NR. 6939-2015 Overvåking av sjøområdene i Grimstad. Resipientundersøkelser i Groosefjorden og Homborsundfjorden i 2015*). Kort oppsummert ble resipienten vurdert å ha generelt god tilstand i øvre vannmasser med bakgrunn i målte verdier av næringsalter og organismesamfunn i strandsonen. I nærområdet til utslippspunktet fra Groos avløpsrensaneanlegg var bunnforholdene moderat påvirket. I dypområdet av fjorden var tilstanden dårlig (lavt oksygeninnhold tilsvarende tilstandsklasse V «svært dårlig»), og det er vurdert at dette trolig delvis er naturlig betinget. Kjemisk tilstand i resipienten ble vurdert til «ikke god» basert på forhøyede verdier av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) i sediment. Økologisk tilstand ble vurdert å være «moderat» som følger av biologiske kvalitetselementer og ikke-prioriterte miljøgifter.

5 Saksgang

5.1 Korrespondanse

- Varsel om trekking av gjeldende utslippstillatelse dersom vi ikke mottar søknad om endring av tillatelsen, brev av 09.06.2022.
- Deres tilbakemelding med forespørsel om utsatt frist på innsendelse av søknad, e-post av 09.06.2022, og vår tilbakemelding på denne i e-post av 14.06.2022.
- Vedtak om trekking av gjeldende utslippstillatelse dersom vi ikke mottar søknad om endring av tillatelsen, brev av 11.10.2022.
- Søknad om endring av gjeldende utslippstillatelse, brev med vedlegg av 11.11.2022.
- Orientering om saksbehandlingstid og varsel om gebyr, brev av 05.12.2022.
- Møte hos virksomheten sammen med Grimstad kommune og COWI (ansvarlig for utarbeidelse av søknad) med gjennomgang av søknad, behov for ytterligere informasjon, og befaring på anlegget den 17.01.2023.
- Revidert søknad med vedlegg oversendt den 17.02.2023.
- Oversendelse av innkomne høringsinnspill 20.02.2023.
- Tilsvar på høringsinnspill oversendt 27.02.2023.
- Foreløpig melding om forlenget saksbehandlingstid, e-post av 28.06.2023.
- Revidert søknad (3. versjon) med vedlegg oversendt den 03.07.2023.
- Oversendt utkast til revidert tillatelse til virksomheten og Grimstad kommune den 07.11.2023.
- Møte med SAG og Grimstad kommune for gjennomgang av utkast til tillatelse den 14.11.2023.
- Mottatt kommentarer til utkastet fra SAG og Grimstad kommune 15.11.2023.

5.2 Forhåndsvarsler og uttalelser

Statsforvalteren har forhåndsvarslet saken i samsvar med forurensningsforskriften § 36-5. Søknaden ble også publisert på vår hjemmeside samt at vi sørget for annonsering i aktuell lokalavis, Grimstad

Adressetidende, hvor annonsen stod på trykk 03.12.2022. Søknaden var på høring fra 29.11.2022 til 06.01.2023.

Vi mottok to høringsinnspill fra hhv. Mattilsynet og Grimstad kommune, og disse er gjengitt i avsnitt 5.2.1 under. I samme avsnitt er også SAG sitt tilsvarende svar til høringsinnspillet fra Grimstad kommune gitt.

Vi har vurdert uttalelsene og kommentarene ved behandlingen av søknaden.

5.2.1 Uttalelser fra Mattilsynet og Grimstad kommune, og SAG sine kommentarer til disse

Mattilsynet skriver følgende i sin uttalelse:

Bruk av avrens og skrelleavfall fra produksjonen som ikke er varmebehandlet som dyrefôr
Mattilsynet forvalter forskrift om plantehelse (forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere FOR-2000-12-01-1333). Formålet med forskriften er bl.a. å hindre spredning av planteskadegjørere. Under forutsetning at potetavfallet er vasket, vurderer vi at risikoen er liten for at det kan bli spredt karanteneskadegjørere ved bruk av ikke varmebehandlet avrens fra grønnsaker og poteter som fôr.

Mattilsynet forvalter forskrift om forhygiene FOR-2010-01-14-39. Det er bare tillatt å kjøpe tjenester (f.eks. transport, lager mv), anskaffe og benytte fôrvarer fra godkjente eller registrerte virksomheter. Virksomheter som omsetter fôr skal være registrert som fôrvirksomhet hos Mattilsynet. Smaken av Grimstad er registrert som forvirksomhet hos Mattilsynet.

Bruk av avrens og skrelleavfall fra produksjonen og jord som gjødsel
Mattilsynet forvalter forskrift om organisk gjødsel (forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav FOR-2003-07-04-951). Formålet med denne forskriften er å sikre tilfredsstillende kvalitet på produkter som omfattes av forskriften, forebygge forurensingsmessige, helsemessige og hygieniske ulemper ved tilvirkning. Forskriften gir regler om produktregistrering, produktkvalitet og merking av produktene.

For å redusere smitterisiko stilles det krav til hygienisering (varmebehandling) av råvaren(e), som skal verifiseres med analyser for termotolerante koliforme bakterier og Salmonella. En slik gjødselvarer skal være registrert hos Mattilsynet. I tillegg kan gjødselvarer som inneholder avfall fra potetindustri (skrell, frukt vann, rasp, jord, jordslam) ikke brukes på potetarealer, eller på arealer hvor det er planer om slik dyrking de nærmeste 20 årene.

Smaken av Grimstad har ikke registrert en slik gjødselvarer hos Mattilsynet. Ved registrering av gjødselvarer vil Mattilsynet vurdere om produktet tilfredsstiller kravene i regelverket. Siden produktet ikke er registrert, kjenner vi ikke til om det tilfredsstiller kravene til et gjødselprodukt.

Grimstad kommune har følgende kommentarer til søknaden:

Grimstad kommune har ikke kapasitet på Groos Renseanlegg (RA) til å motta økt mengde organisk stoff fra Smaken av Grimstad (SAG). Vi har heller ikke kapasitet til å motta dagens mengde når denne kommer urensset.

SAG må derfor være i stand til å håndtere sine organiske utslipp i eget renseanlegg frem til Grimstad kommunes nye renseanlegg settes i drift. Det bør vurderes om SAG må øke kapasitet i sitt utjevningsvolum, for å sikre at urensset avløp ikke går i overløp og kommer urensset ned til Groos RA.

Grimstad kommune er positiv til at SAG alternerer produksjon mellom f.eks. potet og rødbeter og mindre avløpsintensive produkter slik at belastning på SAG's eget renseanlegg og Groos RA jevnes ut.

Det bør stilles krav til maksimal konsentrasjon av f.eks KOF/BOF₅ i utløpsvannet fra SAG, ikke bare kg/døgn.

SAG sitt tilsvarende til Grimstad kommune sitt høringsinnspill:

Kommunens renseanlegg på Groos har underkapasitet. Denne underkapasiteten ble klarlagt allerede etter utvidelsen i 1995 (nybygd 1989) da dimensjoneringen ble lagt til 16.000 personekvivalenter (PE). Dette er kommunens egen uttalelse. Dette er til direkte hinder for industriell utvikling i kommunen.

Ved planlegging og bygging av HyVAB anlegget på Smaken av Grimstad AS (SAG) i 2016, så var dette et direkte resultat av bedriftens ønske om volumvekst. Og siden Groos ikke hadde ledig kapasitet så man seg tvunget til å bygge et «midlertidig» biologisk renseanlegg, noe som var kostnadskreven for bedriften.

I et trepart samarbeid mellom kommunen, SAG og leverandør av renseanlegg i 2016, dekket kommunen buffertanken. Det er nettopp denne tanken som trenger utvidelse.

Siden SAG har spart kommunen mange millioner kroner ved å etablere HyVAB- og kommunen kunne utsette sin investering i nytt kommunalt renseanlegg, er det både logisk og riktig at kommunen dekker kostnadene til en ny buffertank av samme størrelse hos SAG. Dette vil jevne ut belastningen på Groos og løse problemet frem til nytt kommunalt renseanlegg er etablert.

5.3 Møte mellom SAG, Grimstad kommune og Statsforvalteren om utkast til endret utslippstillatelse

Det ble avholdt møte mellom Smaken av Grimstad AS, Grimstad kommune og Statsforvalterens miljøvernnavdeling 14.11.2023. Bedriftens konsulent fra COWI AS deltok også i møtet. Hensikten med møtet var å ha en gjennomgang av vilkårene i utkast til tillatelse.

Statsforvalteren oversendte utkast til tillatelse til Smaken av Grimstad og Grimstad kommune 07.11.2023. Vi mottok kommentarer til utkastet 15.11.2023, se pkt. 5.4 og 5.5.

5.4 SAG sine kommentarer til utkast til tillatelse

Under er gitt en oppsummering av bedriftens kommentarer:

Utslippskrav og renseløsning

SAG kommenterer at maks konsentrasjon lik 1500 mg/l KOF ikke vil være mulig å overholde med dagens renseløsning. Virksomheten foreslår at maks konsentrasjonen endres til 1800 mg/l for KOF, og skriver at dette vil være det laveste som er realistisk å oppnå ved dagens situasjon. De presiserer at døgnutslipp (kg/døgn) og totalt årlig utslipp (tonn/år) er akseptert.

De viser til at det vil være svært kostnadskreven å øke kapasitet på dagens renseanlegg. De har gjennomført en kostnadsvurdering på hva det vil koste å etablere et nytt anlegg tilsvarende det som er i dag, samt kostnader for utjevningstank for å øke utjevningsvolum.

Rammer

SAG vurderer at det er hensiktsmessig at rammen som gjelder råvare som ikke skrelles (agurk, hvitkål, rødkål, rødløk) økes fra 3000 tonn/år til 4500 tonn/år for å sikre fremtidig produksjon.

Miljørisikovurdering og luktrisikovurdering

Virksomheten ønsker en presisering i tillatelsen hvor miljørisikovurdering og luktrisikovurdering er nevnt. De viser til at de i forbindelse med søknaden oversendte oppdatert risikovurdering for hele sin virksomhet, inkludert lukt, og mener dermed at det ikke trenger å stå at dette skal gjennomføres, men at det er tilstrekkelig at det står at dokumentene skal holdes oppdatert.

Frister

Virksomheten ønsker at frist for å etablere system for energiledelse forlenges fra 01.09.2023, som er gitt i utkastet, til 31.12.2024.

5.5 Kommentarer fra Grimstad kommune

Under er gitt en oppsummering av kommunens innspill til utkastet:

Påslippstillatelse

Grimstad kommune viser til gjeldende påslippstillatelse for SAG fra 2018, som bl.a. presiserer at SAG skal sikre at vannkvalitet på avløpsvannet skal overholde følgende krav før det føres til kommunens avløpsrenseanlegg:

- Surhetsgrad: Skal ligge mellom pH 7 og 8,5.
- KOF: Gjennomsnitt over døgnet 400 - 600 mg/l.

Utslippsgrenseverdier - KOF

Kommunen viser til at dersom de skal overholde sin utslippstillatelse kan påslippet maksimalt være 2100 kg/døgn KOF. Dersom SAG kan slippe på inntil 1900 kg/døgn KOF som omsøkt, vil restkapasitet for øvrig avløpsvann til renseanlegget kun være 200 kg ved slike tilfeller. På bakgrunn av dette mener kommunen at utslippsgrensen må gis som i utkastet, lik 1500 kg/døgn.

Utslippsgrenseverdier - fosfor

Kommunen viser til at deres renseanlegg er dimensjonert for en fosforbelastning tilsvarende 27,2 kg/døgn. De viser videre til at SAG i siste revisjon av søknaden har søkt om å få slippe på avløpsvann som maksimalt kan tilsvare 35 kg/døgn ved maksbelastning (tabell 4). Kommunen mener at grenseverdiene i tidligere versjon av søknaden på 15 mg/l (tabell 3) må være absolutt maks grense.

De kommenterer også at grenseverdiene for BOF_5 er høye sammenlignet med dimensjoneringskriteriene for deres renseanlegg, men at det er mindre kritisk for BOF enn for KOF og fosfor.

Planlagt nytt kommunalt avløpsrenseanlegg i Grimstad

Avslutningsvis presiserer kommunen at de planlegger å bygge nytt renseanlegg i Grimstad kommune, og at dette vil bli dimensjonert for å motta det omsøkte utslippet fra SAG. Inntil dette er etablert skriver kommunen at SAG må forholde seg til påslippstillatelsen.

5.6. Statsforvalterens vurdering av kommentarer til utkast til tillatelse

Statsforvalteren har vurdert innspillene fra SAG og Grimstad kommune til utkastet ved behandling av søknaden og endelig ferdigstilling av utslippstillatelsen. Vurderingene fremkommer av pkt. 3.3.

og flg. Nedenfor gir vi en kort oppsummering av vurderingene og endringene som er gjort i den endelige tillatelsen.

Statsforvalteren tar bedriftens opplysninger om årlig produksjonsmengde til etterretning, og vi endrer pkt. 1 *Rammer* i utslippstillatelsen i tråd med bedriftens opplysninger i kommentarer av 15.11.2023. Vi vurderer at økningen ikke vil medføre vesentlig økte utslipp da det kun er ønsket økning av rammen som gjelder produksjon av grønnsaker som ikke medfører avløpsvann med høy organisk belastning.

Fristen for etablering av energiledelse, jf. tabell 1 samt vilkår 8.1 er forlenget i tråd med virksomhetens ønske. Ny frist er satt til 31.12.2023.

I tabell 1 har vi også fjernet punkt som omhandlet oppdatering av risikovurdering iht. SAG sine kommentarer under møtet 14.11.2023 og tilhørende kommentarer av 15.11.2023. Vi har endret avsnitt i pkt. 3.2.3. og lagt til opplysning om at risikovurdering ble oversendt i forbindelse med søknad, og presisert at denne skal holdes oppdatert.

Utslippsgrenseverdier - KOF

Statsforvalteren har valgt å beholde maksimal konsentrasjonsgrense lik 1500 mg/l, som gitt i utkastet. Vi begrunner dette bl.a. med risikoen og belastningen påslippet medfører for kommunalt renseanlegg. Kommunalt renseanlegg står i dag for en betydelig rensing av SAG sitt utslipp. Et økt påslipp av inntil 1900 kg/døgn vil være svært krevende for renseanlegget, og vi mener risikoen for overbelastning og økte utslipp til Grosfjorden er for høy, og ikke akseptabel. En ev. overbelastning i kommunens renseanlegg kan ha negative konsekvenser for resipienten.

I møtet 14.11.2023 viser virksomheten til at utslippsgrensene ikke vil være mulig å overholde for virksomheten i dag med dagens renseløsning, og at det videre vil være svært kostnadskrevende å oppgradere renseanlegget. Et grovt kostnadsestimat SAG har lagt frem viser til etablering av et nytt renseanlegg tilsvarende det virksomheten har i dag samt etablering av økt utjevningsvolum. Det er ikke vurdert hvilke grenseverdier virksomheten kan oppnå ved etablering av hele eller deler av dette, eller om det er andre mindre kostnadskrevende tiltak som kan ha effekt, og i hvilken grad.

Vi ser at det er svært kostnadskrevende for SAG å etablere et helt nytt renseanlegg. Vi mener imidlertid ikke at det er urimelig at virksomheten gjennomfører enkelte tiltak for å redusere sine utslipp, eksempelvis gjennom å øke utjevningsvolumet. Det kan også være i kombinasjon med optimalisering av produksjon og andre tiltak.

Vi presiserer at utslippsgrenseverdiene for KOF er tilsvarende som virksomheten har hatt i tillatelsen fra 2009, og således ikke er en innskjerping. Endring fra tillatelsen fra 2009 er imidlertid at det nå er gitt konsentrasjonsgrenser i tillegg til mengdegrenser. Konsentrasjonsgrensen er gitt med utgangspunkt i mengdegrense fra 2009 og ved maksimalt tillatt vannforbruk. Virksomheten har hatt overskridelser i mange år, og dette har også Statsforvalteren tatt opp med virksomheten ved flere anledninger. Utfordringene har således vært kjent lenge, og virksomheten har hatt mulighet til å bedre dette.

Utslippsgrenseverdier - fosfor

Statsforvalteren har valgt å skjerpe utslippsgrenseverdier for fosfor sammenlignet med utkast til tillatelse og som også tilsvarte det SAG søkte om i siste versjon av sin søknad av 03.07.2023. Vi velger å fastsette grenseverdier tilsvarende foregående versjon av søknaden fra SAG av 17.02.2023. Dette tilsvarer inntil 15 mg/l P, jf. tabell 3.

Vi begrunner endringen bl.a. med bakgrunn i innspill fra Grimstad kommune. Videre viser vi til telefonsamtale med konsulent og oversendte analyseresultater av 16.11.2023. Den omsøkte økningen for fosfor baserer seg på fem analyser gjennomført i forbindelse med en uke med potetproduksjon i februar 2023. Resultatene viste at høyeste utslipp var 19 mg/l P, mens resterende fire resultater var mellom 7,8-8,4 mg/l P. Vi ser at datagrunnlaget er noe lite. Vi mener imidlertid at resultatene viser at utslippet er langt under omsøkte verdier på 35 mg/l. Vi vurderer at virksomheten har mulighet å overholde grenseverdier som omsøkt i første versjon av søknaden uten at dette vil medføre urimelige kostnader.

Det kan være mulig å revidere utslippsgrenseverdiene i fremtiden dersom situasjonen ved Grimstad kommunes renseanlegg endrer seg og renseanlegget kan håndtere et slikt påslipp på en hensiktsmessig måte, jf. kommunens innspill i pkt. 5.5.

6 Klagerett og annonsering av vedtaket

Smaken av Grimstad AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på dette vedtaket, inkludert gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder (merk med saksnummer 2017/3590).

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Vi sender kopi av dette brevet med vedlegg til berørte i saken og kunngjør vedtaket på hjemmesiden vår. Vedtaket skal også annonseres i Grimstad Adressetidende.

Med hilsen

Ingunn Løvdal (e.f.)
miljøverndirektør

Veronica Skjævestad
Seksjonsleder forurensning

Dokumentet er elektronisk godkjent